

Barnen och stadsrummet

– relationer mellan kompetens, ålder och delaktighet

Danielle van der Burgt och Sofia Cele

Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet

Children and urban space – relations between competence, age and participation

In this paper we focus on how children and adults discuss children's competence in urban space, and how this relates to the age of the child. Spatial competence is linked to the possibility to experience and participate in urban space. Gaining spatial competence thus requires children to be allowed to make experiences in public space. However, our research suggests that age is the organizing norm regarding who is viewed as competent enough to gain access to and participate in urban space. Firstly, spatial competence is related to age-based categories, where children and adults are viewed as homogeneous categories. Adults are viewed as spatially competent while children are viewed as non-competent. Secondly, spatial competence is related to chronological age and defined from an adult perspective which means that increased chronological age is equated with increased competence. It is shown that chronological age is the organizing norm also for how children order other children *within* the category of children in terms of how spatially competent they are.

Key words: age, childhood, participation, spatial competence, urban space

Barn och ungdomar upplever ofta begränsningar i vilken tillgång de har till staden. Syftet med denna artikel är att diskutera hur barn och vuxna ser på barns kompetens att hantera det urbana rummet och vilken roll ålder spelar i det. Staden är ett rumsligt sammanhang som ofta definieras utifrån vuxnas erfarenheter och kompetenser, och som förknippas med risker som barn vanligen anses behöva hjälp med att hantera eller skyddas ifrån. Vuxna tenderar att ha svårt att erkänna barn som sociala aktörer med samma rätt till sin närmiljö som andra medborgare, och när barns kompetens ska värderas och deras rätt till stadsrummet avgöras så relateras kompetens ofta till vuxnas förmågor och erfarenheter (Cele & van der Burgt 2013). Generationsbegreppet är en viktig nyckel till att förstå barns liv (Alanen 2001; Vanderbeck 2007) och att vara barn ses därför som en underordnad och marginaliserad position gentemot vuxna (James & James 2008). Barndomen ses ofta som en oskyldig social position som existerar utanför den socio-kulturella kontexten, och där barnen "bör slippa" att hantera det som sker i omgivningen. Som Kallio (2008) har beskrivit så visar detta hur barndomen ofta ses som motsatsen till det politiska i samhället och hur barns handlingsutrymme är begränsat i den offentliga sfären. Detta visar hur svårt det kan vara för vuxna att förstå på vilket sätt barnet kan ses som en kompetent social aktör, och man missleds lätt att tro att barns kompetens ska mätas i förhållande till graden av anpassning till vuxenheten. När det gäller tillgången och rätten till det urbana rummet

ses barn som ofullständiga och omogna och därför icke-kompetenta, istället för att se att barn kan vara kompetenta i att hantera urbana risker och ha kunskap om platser i stadsmiljön som konsekvens av sina vardagserfarenheter av platser i staden. Det innebär även att trots att barn kan uppfatta sig *själva* som kompetenta att hantera de risker som förknippas med det urbana rummet så tillskrivs de ofta en position som mindre kompetenta än vuxna (Koskela 1997; Cele & van der Burgt 2013). Åldersbaserade kategorier som "barn" och "vuxna" ordnas alltså i förhållande till varandra när det gäller tillgången samt rätten till det offentliga rummet (Laz 1998; Hopkins & Pain 2007; Fainstein 2010). Ålder används som en organiserande princip för att ordna kategorierna barn och vuxna i relation till det urbana rummet. Vi kommer att visa att ålder, förutom att vara en grund för homogena ålderskategorier, och då framförallt kronologisk ålder, också används som en organiserande princip inte bara för att ordna kategorierna barn och vuxna utan även inom kategorin barn, något som sällan framhävs inom litteraturen om barns geografier. Äldre barn ses som mer rumsligt kompetenta av yngre barn på grund av ålder snarare än på grund av att de lärt sig hantera situationer i det urbana rummet.

Ålder, erfarenhet och rumslig kompetens

Vår utgångspunkt är det kulturgeografiska forskningsfältet som i likhet med sociologin baseras på tankar kring barndomen som socialt konstruerad men som i högre grad betonar rumslig kompetens för att förstå barns verkligheter. Att vara rumsligt kompetent innebär att kunna hantera de situationer, människor eller platser man möter i rummet (Valentine 1997; Koskela 1997; van der Burgt 2013). Rumslig kompetens förstås därför som kopplad till erfarenhet av att hantera situationer i rummet och att alla, oavsett ålder, som har sådan erfarenhet också har en rumslig kompetens. Snarare än att se individer som antingen kompetenta eller icke-kompetenta menar vi att det handlar om ett kontinuum samt att individer uppfattar sig själva eller andra som mer eller mindre kompetenta att hantera situationer i rummet. Kompetens skall därför förstås som föränderlig och beroende på situation och kontext, snarare än något som man antingen har eller inte har.

Centralt för kompetens är att det krävs erfarenhet och möjlighet att uppleva och vara delaktig i det urbana rummet för att den rumsliga kompetensen ska kunna utvecklas. Med andra ord att kompetens utvecklas genom erfarenhet och delaktighet snarare än genom en strikt åldersrelaterad utveckling. Det finns även ett positivt samband mellan förmågan att hantera situationer i rummet och erfarenhet av rummet, och att vissa barn (och vuxna) känner sig mer rumsligt kompetenta än andra (Cahill 2000). De flesta forskare som studerar barns relation till det urbana rummet har numera en gemensam utgångspunkt i att barn – och alltså inte bara vuxna – kan uppnå kompetens i att hantera sin vardagsmiljö om de tillåts ta del av denna (van der Burgt 2013) och att de, trots sin underordnade position som barn, har aktörskap att förhandla sin position (James & James 2008; Fernqvist 2013) i det urbana rummet. Ålder ses som performativ, det vill säga som något som åstadkoms genom handling och

interaktion (Laz 1998) och som situerat, flytande och omtvistat (Hopkins & Pain 2007). Inom barns geografier finns idag många studier gjorda med fokus på barns och ungdomars relation till det urbana rummet, som visar att barn och unga måste hantera risker liksom känslor av rädsla och otrygghet på daglig basis (Harden 2000; Tucker & Matthews 2001; Nayak 2003; Backett-Milburn & Harden 2004; Christensen & Mikkelsen 2008; Aretun 2009; Bromley & Stacey 2012). Det kan vara risker av olika slag så som trafikrisker, att bli utsatt för stöld eller mobbning, eller risker för att slå sig. Rädsla definieras ofta i bred bemärkelse och kan innebära allt från känslor av obehag till en rädsloreaktion på ett plötsligt hot. Gemensamt för dessa studier är att de ser barn som aktiva aktörer i hanteringen av risk och rädsla och inte bara som passiva offer. Olika barn hanterar risk på olika sätt, en del undviker att ta risker, andra tycker det är spännande att utsätta sig själva för risker (Green, Mitchell & Buntton 2000). En del utsätter andra för risker och rädsla genom till exempel mobbning (Percy-Smith & Matthews 2001). Vissa blir rädda eller känner sig otrygga i vissa situationer, andra inte.

Som vi kommer att visa är barns relation till stadsrummet en fråga som i hög grad är kopplad till hur kompetens definieras av barn och vuxna. Sätten på vilka detta sker är långt ifrån statiska, och förändras beroende på situation och aktör. Kompetens kopplas ofta – dock inte alltid – ihop med ålder av både barn och vuxna, och hur kompetens definieras är beroende av ett tidsrumsligt perspektiv där aktörer anpassar och förändrar sina roller och handlingsutrymmen i relation till varandra och till olika sociala och rumsliga sammanhang.

Metod

Utgångspunkten i forskningen som ligger till grund för artikeln är att barn är aktiva sociala aktörer i sina vardagsliv, något som valet av metoder i våra studier speglar. För att fånga olika aspekter av barns perspektiv och praktiker när det gäller relationer till det urbana rummet fanns därför särskild fokus på metoder som tillät barnen att aktivt vistas ute i de miljöer de ska berätta om alternativt använda sin levda erfarenhet som grund för sina berättelser. Detta angreppssätt möjliggjorde ett mer varierat spektrum av upplevelser att inkluderas i analysen (Christensen & James 2000). Diskussionen om på vilka sätt kompetens, ålder och erfarenhet relaterar till varandra i stadsrummet bygger på ett flertal kvalitativa studier med barn och vuxna i olika typer av urbana miljöer. Utgångspunkten för dessa studier var att förstå barns relation till sin urbana närmiljö och de fysiska och sociala strukturer som konstruerar deras vardagsliv. Delar av materialet har tidigare dokumenterats i form av vetenskapliga avhandlingar och artiklar (Cele 2006, 2010, 2013; van der Burgt 2006, 2008, 2010, 2013) där vi diskuterat barn och ungdomars erfarenhet av det urbana rummet och deras rumsliga kompetens. I den här artikeln har utgångspunkten varit att utveckla analysen av relationen mellan rumslig kompetens och ålder. Våra olika studier berör totalt 316 barn i 8–14 års ålder samt tonåringar mellan 15 och 19 år, som vi refererar till i texten som ”barn”. Barnens olika åldrar och ålderskategorier möjliggör en problematisering av

ålder i relation till kompetensbegreppet. Vi har också inkluderat 182 föräldrar med barn i samma åldersspann i undersökningarna.

Material, metoder och analys med fokus på barn

I Stockholms innerstad genomfördes under 2004 deltagande undersökningar med 44 barn i åldersgruppen 8–11 år och 23 barn i åldern 15–17 år. För att förstå hur barnen värderar, använder och resonerar kring staden användes metoder som enskilda intervjuer, gruppintervjuer, promenader och auto-fotografi. Genom att de olika metoderna belyser olika delar av platsupplevelsen så inkluderades flera perspektiv på barnens närmiljö, såsom socialt samspel, individuella upplevelser och känslor samt relationen till stadens materialitet, och som därför kunde tas med i analysen. Materialet analyserades och tematiserades utifrån aspekterna identitet, sociala relationer, rörelsefrihet, trygghet och användande av den fysiska miljön. Huvudfokus för samtliga metoder var att förstå hur barnen uppfattar och använder den fysiska miljön och hur detta relaterar till de sociala, mentala och tidsrumsliga aspekterna av den fysiska miljön. Av särskild vikt var metoderna som tillåter barnen att interagera med de platser som de berättar om, såsom auto-fotografi (Rasmussen 1999) och promenad (Philips 2005). Eftersom barnen tilläts att uppleva platser samtidigt som de berättade om dem så möjliggjorde detta för mer detaljerade berättelser där sinnen, kropp och personliga upplevelser fick stor betydelse. Promenaderna genomfördes i grupper med två–fem barn i varje och de fick visa och berätta om platser i sin närmiljö. Utöver den muntliga informationen som delgavs så fanns också möjligheten att observera barnen när de interagerade med platser, människor och objekt, och forskaren också fick egna intryck och upplevelser av det som undersöktes. Promenaderna dokumenterades med fältdagbok och fotografier. Auto-fotografien genomfördes på det sättet att de yngre barnen använde engångskameror och de äldre använde sina mobiltelefoner. Under en veckas tid fotograferade barnen platser som de ville berätta om och när fotografierna var framkallade träffades vi och pratade om bilderna. Dessa samtal var helt avgörande för förståelsen då fotografiet kunde visa platser och objekt, men det barnet ”egentligen” hade avsett att fotografera var en känsla eller sina tankar kring platsen och inte den materialitet som syntes på bilden. Intervjuerna var semi-strukturerade och genomfördes både som enskilda intervjuer och i grupp. Det främsta bidraget från intervjuerna var att förstå de sociala positionerna och relationerna mellan barnen (för mer djupgående metodanalys se Cele 2006, 2013).

Vidare genomfördes undersökningar i Uppsala med omnejd, Västerås och Stockholm med sammanlagt 249 barn i åldersgrupperna 10–14 (under hösten 2002 och våren 2003) samt 16–19 (under hösten 2009 och våren 2010). För att förstå barnens användning och perspektiv på sina vardagsmiljöer samt hur de berättar om hur de upplever och hanterar risker de möter där användes material från enskilda kvalitativa intervjuer, gruppintervjuer, kartor och dagböcker. Materialet analyserades utifrån aspekter som sociala relationer, mobilitet, tillhörighet, identitet, rykten, områdesdiskurser, risker och rumslig kompetens. Med hjälp av material från dagböckerna analyserades den geografiska utbredningen av barnens sociala nätverk samt deras mobilitet

i tid och rum. Intervjuerna spelades in och transkriberades och användes för att analysera barnens rumsliga och sociala tillhörighet till platser i vardagsmiljön samt hur barnens position på dessa platser kopplas till ålder (yngre och äldre barn samt vuxna) och bostadsområdets rykte. Barnen gjorde också egna kartor över delar av staden med hjälp av olikfärgade klistermärken och pennor (Andersson-Brolin, Brolin & Rosenblad 1997). Kartmaterialet användes för att analysera relationerna mellan var kamrater och klasskamrater bodde, deras mobilitet samt deras perspektiv på olika bostadsområden. För denna artikel har analyser om hur barnen hanterar och ser på urbana risker i relation till andra yngre och äldre barn och vuxna varit av särskilt intresse.

Material, metoder och analys med fokus på föräldrar

Utöver barnen var också 182 föräldrar med barn mellan 10 och 19 år med i undersökningarna. Föräldrarnas syn på hur barn får röra sig i det urbana rummet undersöktes med hjälp av intervjuer och enkäter.

Hösten 2002 gjordes enkäter med föräldrar till barn mellan 10 och 14 år i olika bostadsområden i Uppsala i syfte att undersöka hur de såg på sin boendemiljö. Enkätmaterialet (129 enkäter) analyserades utifrån föräldrars perspektiv på sina bostadsområden i relation till andra bostadsområden. Av särskilt intresse för den här artikeln var kopplingar mellan platser i staden och risker för barn. Kvalitativa intervjuer gjordes (hösten 2009 och våren 2010) med 11 föräldrar (5 par och en ensamstående förälder) i Uppsala med omnejd, Västerås och Stockholm, vars barn i åldrarna 15–19 också intervjuades vid samma tillfälle, dock inte tillsammans med föräldrarna. Intervjuerna gjordes med föräldrapar i de fall föräldrarna var sammanboende. Intervjuerna hade karaktären av diskussioner föräldrarna emellan kring de teman som intervjufrågorna kretsade kring och varade 1–1,5 timme var. Intervjuerna spelades in och transkriberades. Materialet analyserades utifrån teman som tonårstid, föräldrarestriktioner, genus, risker för (sexuellt) våld, ålder, föräldraskap och personligt ansvar och ligger till grund för denna artikel.

Intervjuer genomfördes med 42 föräldrar boende i Stockholms innerstad under 2008. Deras barn var i mellanstadieåldern. Intervjuerna genomfördes i grupper om mellan två till fem deltagare. Intervjuerna var semi-strukturerade på det sättet att inledande frågor ställdes som sedan deltagarna fick diskutera fritt omkring. Frågorna kretsade kring föräldrarnas avvägningar kring att bo i staden med barn, hur de tänkte kring barnens vardagsliv och tillgång till utemiljöer. Av central vikt i analysen var relationen mellan stadens fysiska och sociala struktur och hur dessa strukturer påverkar barnens rörelsefrihet och möjlighet till utevistelse. Gruppintervjuer innebär ju ett särskilt fokus på hur olika värderingar och förhållningssätt förhandlas mellan deltagarna (Krueger & Casey 2008) vilket var särskilt värdefullt när flera föräldrar uttryckte att deras agerande mot barnen också i hög grad styrdes av vilka värderingar de uppfattade att andra föräldrar hade av föräldraskap och vilken rörelsefrihet barnen borde ha i staden. Intervjuerna spelades in, men anteckningar togs också samtidigt. Intervjuerna har tolkats genom tematisering utifrån begrepp som tillgång till staden, lek, risker, ålder, stadsplanering och genus, varav tillgång till staden, risk och ålder varit av särskilt intresse för denna artikel.

Resultaten av vår analys presenteras nedan. Först diskuterar vi med hjälp av föräldrars och barns perspektiv hur konstruktioner av det icke-kompetenta barnet begränsar barns tillgång till stadsrummet. Vi visar att dessa konstruktioner är präglade dels av en syn på barn och vuxna som enhetliga åldersbaserade kategorier, dels av en syn på att ju äldre barnen är desto större är deras rumsliga kompetens. I det andra analyskapitlet visar vi hur föräldrar till tonårsbarn ser på kronologisk ålder och rumslig kompetens. Detta gör vi för att visa att när barn blir äldre och kommer in i tonåren, uppfattas de ha uppnått en större rumslig kompetens än yngre barn på grund av ålder, och inte på grund av att de har större erfarenhet av att hantera situationer och risker i staden. I det tredje analyskapitlet utgår vi från barnens egna erfarenheter för att problematisera och tydliggöra hur rumslig kompetens skapas och förhandlas genom erfarenhet av platser, situationer och människor i staden snarare än genom en strikt åldersutveckling.

Stadsrummet och konstruktioner av det icke-kompetenta barnet

Vuxnas uppfattningar om barns och ungdomars kompetens är viktiga för att förstå barns tillgång till stadsrummet eftersom vuxna sätter ramverket för barns handlingsfrihet i samhället. Konstruktioner om "barn" och "barndom" formas i relation till minnen av den egna barndomen och den vuxnas förståelse och tolkning av dessa minnen ifrån en annan tid och ett annat rum. Konstruktioner av barns relation till det urbana rummet formas även av olika perspektiv på barndomen. Enligt Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter (FN 1989) har barn rätt till skydd samt att vara delaktiga i samhällslivet och kunna påverka processer och fenomen som påverkar deras liv och välbefinnande. När det gäller barns tillgång till och kompetens i stadsrummet står skydds- och delaktighetsperspektiven ofta i motsättning till varandra och det är tydligt att skydd oftast är överordnad delaktighet. I vår forskning om barns relation till det urbana rummet är det tydligt att framförallt yngre barn konstrueras som icke-kompetenta på grund av sin ålder och därför som i behov av skydd i det urbana offentliga rummet. Vi kan urskilja hur föräldrar, lärare eller andra personer med ansvar och auktoritet över barn lär dem att de inte klarar av att hantera vissa risker i det offentliga rummet än, som trafikrisker eller farliga främlingar genom att inte låta dem gå ut på egen hand utan vuxnas övervakning. I ett samtal om detta berättar några mellanstadieföräldrar i Stockholm:

Ebba: Man försöker ju tala om, alltså typ, vad de ska akta sig för. Det är ju mycket, som folk kör och knarkare och...

Anders: Ja för man ser ju hur de, alltså att de kanske ser en sak och inte en annan, eller att de tänker på nåt och går rakt på.

Ebba: Man lär dem allt som de måste tänka på och att de förstår att de måste veta att de kanske inte klarar allt själva.

Dan: Vill inte att hon ska vara ute själv nu, som det är. Och så har ju skolan regler och så, att man inte får cykla dit innan man är 13 för att de inte kan med trafiken.

Föräldrarna resonerar aktivt hur de ska agera för att barnen ska förstå att de inte är tillräckligt kompetenta i stadsmiljön. Flera kommenterar också att det finns en större föräldrakontroll som ska skydda barn från olika risker (se Karsten 2005; Backett-Milburn & Harden 2004). Detta är något som föräldrarna själva uppfattar som en tydlig förändring jämfört med den egna barndomen. En pappa till mellanstadiebarn i centrala Stockholm uttryckte sig så här:

Jag upplever att det är skillnad, för, jo, när jag var liten i stan och så, då var det ändå friare. Att man var ute mer själv och så, sprang mellan gårdarna och på trottoaren. Att vi faktiskt kunde leka mer ute. Nu är det mer kontrollerat. Att man är rädd för trafiken och att de ska råka ut för någon galning. Och som förälder, jag upplever att det är koll mellan oss hur noga vi kontrollerar ungarna. Att det ska vara noga, inte som förr.

Den här föräldern ger uttryck för att den urbana barndomen är mer kontrollerad nu i jämförelse med när han var liten i samma område. Här är det alltså i huvudsak den sociala samhällsstrukturen som förändrats då den fysiska stadsstrukturen i området är den samma. Detta stöds av annan forskning, exempelvis visar Kelly, Hood & Mayall (1998) i en engelsk studie att föräldrar idag ser barndomen som mycket mer riskfylld än deras egna barndomar, som var friare med färre faror och därför färre tidsrumsliga restriktioner. Av citatet framgår också hur pappan menar att den kollektiva vuxna bedömningen av vilken frihet barn bör ges i staden är central, och att man som enskild förälder måste hantera denna gemensamma bedömning av barns kompetenser i stadsmiljön. Våra resultat visar att föräldrars ansvar att skydda barn från risker och de sätt på vilka man kontrollerar barnen konstrueras i relation till vad som är acceptabelt i det lokala och kulturella sammanhanget man befinner sig i. Ålder spelar en viktig roll i föräldrars bedömning av huruvida det är lämpligt för ett barn i en viss ålder att röra sig ute på egen hand, samt hur långt och vart det är lämpligt för barnet att ta sig.

Vuxnas förståelse av barns kompetens är alltså centralt för att analysera vilka möjligheter de ger barnen att skapa egna erfarenheter. Forskning (t.ex. Hart 1979; Cahill 2000; Harden 2000; Tucker & Matthews 2001; Nayak 2003; Cele 2006; Aretun 2009; van der Burgt & Gustafson 2013) visar tydligt att när barn har möjlighet att aktivt använda och utforska stadsrummet både individuellt och tillsammans med andra så lär de sig att hantera både fysiska platser och sociala situationer, både sådana som upplevs som säkra och sådana som upplevs som farliga. Att bedöma risk och också att utsätta sig för risker är en kompetens som även små barn tidigt utvecklar (Christensen & Mikkelsen 2008). Men istället för att koppla kompetens till erfarenhet så kopplar föräldrarna alltså kompetens väldigt strikt ihop med kronologisk ålder vilket visar sig också genom att barn gradvis får utöka sin rörelsefrihet på egen hand med ökad ålder. Troligen finns det en underliggande uppfattning att ökad ålder medför större kompetens att hantera sin omgivning. Det är alltså vuxnas uppfattning om barns ålder som sätter ramarna för barnens tillgång till stadsrummet. En paradox är att en sådan uppfattning samtidigt sätter ramarna för barnens möjligheter till att skaffa sig de erfarenheter som skapar den rumsliga kompetensen.

Även barn själva konstruerar ofta barn som icke-kompetenta i det urbana rummet i relation till ålder, både i relation till ålderskategorierna barn och vuxna, och i relation till kronologisk ålder inom kategorin barn. Det är tydligt att barn konstrueras som kategori i relation till vuxna, där barn är icke-kompetenta i det offentliga rummet och behöver skyddas medan vuxna är kompetenta och kan klara sig själva. Det är också tydligt att barn kopplar ihop kronologisk ålder med kompetens när de talar om att yngre barn är mindre kompetenta i det offentliga rummet, eller om att de själva är mer kompetenta nu när de är äldre än när de var yngre. Exempelvis berättade barn i centrala Stockholm om hur deras yngre syskon inte var lika duktiga som de själva på att förstå hur man går över gatan, och att de själva därför hjälpte sina yngre syskon att hantera närmiljön. Här uppvisade de också ett erfarenhetsbaserat perspektiv, och lyfte fram att de själva nyligen "varit små" och visste att det kunde vara svårt att förstå då. Som "äldre" mellanstadiebarn menade de att de besatt en större kompetens än de som var yngre än dem själva och att de därför har ett ansvar att hjälpa yngre syskon till skolan. Åldern ses här som den centrala faktorn som leder till kompetens, snarare än att ökad erfarenhet av att hantera risker lett till ökad kompetens.

Att successivt släppa ansvaret

Gemensamt för föräldrarna till tonåringarna var att de såg barnens tonårstid som en frigörelseperiod i tid och rum och som någonting som de tog hänsyn till när det gällde de restriktioner i tid och rum som de hade för sina barn. Föräldrarna kopplar tillstånd att tillbringa tid utanför hemmet till ålder och man ser tonårstiden som en tid då barnen måste få röra sig mera fritt, även utanför närmiljön och på kvällstid. Man ser detta som en nödvändig del av tonåren. Att som tonåring få röra sig mer fritt ses av föräldrarna som en naturlig del av "att växa upp".

Morgan (pappa till son 16 år och dotter 18 år): // successivt få släppa på ansvaret som förälder det är inte det lättaste kan jag säga.

[skratt]

Morgan: nej, jag har hela mitt liv tänkt att ja det kommer inte vara nåt problem, det kommer vara så lätt att de växer, gud vad skönt när de kommer flytta hemifrån och börjar... Men det börjar kännas som nä det är inte så lätt.

Intervjuaren: man har haft kontroll över dem så länge?

Morgan: ja! Och så helt plötsligt så inser man att det inte är hälsosamt att försöka ha det ens en gång.

Linda (mamma): och det är liksom en process för alla, både den frigörelseprocessen för barnen och för en annan också då, att släppa greppet liksom i lagom doser på nåt sätt, vad är rimligt?

I föräldrars resonemang om restriktioner för barnen i tid och rum när det gäller det urbana rummet finns en tydlig koppling mellan barnens kronologiska ålder och att gradvis lätta på dessa restriktioner. När barnen kommer in i tonåren är detta en tydlig

signal att barnen nu ska vara tillräckligt mogna att hantera de risker som finns i staden och att det är dags att låta dem utforska staden mer fritt. Detta sågs som en jobbig process då föräldrarollen så starkt förknippas med att skydda barnen från faror. Det fanns dock en förälder, en ensamstående mamma, som var född och uppvuxen i Chile och vars syn på tonåren var en annan. Liksom de andra föräldrarna kopplade hon sitt ansvar som förälder till att skydda sina barn från risker i det urbana rummet till barnens ålder. Skillnaden var att hon inte ansåg att det skulle finnas någon frigörelseperiod i tid och rum där barnen är tillräckligt mogna för att gradvis utöka sitt aktivitetsrum och lära sig hantera det urbana rummet. Istället jämförde hon med sin egen uppväxt som var präglad av en annan kultur, och hon ansåg att gränsen för när hennes dotter, som nu var 16 år, kunde få gå ut kvällstid utan förälders eller brödernas övervakning låg på 18 år.

Intervjuaren: När de [dina barn] säger att du är sträng, vad menar de då?

Rosita: Att jag säger till exempel, min dotter hon är ju 16 år och hon tycker ”men vad då, de andra får ju var ute på stan, de får gå på fester, de får göra det och det.” Då brukar jag säga men tyvärr, jag är inte deras mamma så de får göra för mig precis vad de vill. // Men självklart jämför hon sig med andra. Andra pappor, andra mammor, de får göra si och de får göra så. Tyvärr, då brukar jag säga när du är 18 får du göra precis vad du vill, jag tänker inte blanda mig i nånting.

Den strikta 18-årsgränsen är kopplad till att man då blir vuxen inför lagen och att man innan dess anses vara barn. Eftersom Rosita ansåg att den urbana miljön för med sig alltför stora risker för barn att hantera och att hon som förälder bär ansvaret för att skydda sina barn från dessa risker så var det uteslutet att dottern fick röra sig fritt. Dottern konstrueras också som mindre kompetent att hantera faror än sina bröder på grund av sitt kön likväl som av sin ålder. Dotterns eventuella egna kompetens av att hantera det urbana rummet blir därmed icke-relevant i ett sammanhang där skydd är helt överordnad delaktighet.

Rosita utgör alltså ett undantag bland föräldrarna när hon anser att det är viktigare att skydda barn i åldern 15 till 18 år från urbana risker än att låta dem röra sig och ta del av det urbana rummet på egen hand. Rosita gör på så sätt en strikt koppling mellan en ökad frihet att utforska staden och den specifika åldern 18 år.

Våra resultat visar dock samtidigt att även om de andra föräldrarna till barn i åldern 15 till 18 år kopplade barns ökade ålder till vikten av ökad frihet att utforska det urbana rummet på egen hand och på så vis skapa en rumslik kompetens, så finns fortfarande stor fokus på skyddsperspektivet. Föräldrarnas perspektiv på tonårsbarnens rumsliga kompetens handlar om att barnen under uppväxten ska ha lärt sig att skydda sig från urbana risker snarare än att de anses kunna lära sig hantera urbana risker på egen hand under tiden att de utforskar staden. Följande citat visar att det är föräldrarnas uppgift att se till att ha lärt barnen att skydda sig från faror i stadsrummet.

Morgan: och det är ju också så där om Kajsa [dotter 18 år] säger ”jag ska på fest dit”, ah okej jag vet vem hon ska på fest hos men vilka är det som kommer? Ah, det vet hon inte riktigt.

Intervjuaren: nej

Linda: och det är liksom en ny erfarenhet mot då barnen var små och de skulle på kalas, man visste precis vilka föräldrarna var, man visste den här... det var ju en enorm trygghet.

Intervjuaren: Ah, vad gör ni då i såna tillfällen?

Morgan: [skrattar] inte så mycket man kan göra! Det gäller att känna att man har pratat med henne så att hon vet hur hon ska bete sig eller, att hon är lite klok i det här med att hon fortfarande umgås med sina kompisar, att du har koll på dem å så där..

Intervjuaren: lita på hennes omdöme?

Morgan: att hon är vuxen nog.

Fokus i den rumsliga kompetensen som föräldrarna uttrycker den ligger alltså i att skydda sig från risker snarare än på att hantera risker, samt associeras till kronologisk ålder och grad av vuxenhet, snarare än till erfarenhet. Våra resultat visar även att föräldrarna lyfter fram vissa barn som duktigare än andra på att hantera risker och att detta kopplas till personlighet såsom personlig mognad. Av föräldrars resonemang kan det implicit framgå att barnet har stor erfarenhet av en viss miljö och alltså av att hantera vissa erfarenheter, men barnets kompetens kopplas likväl ihop med personliga egenskaper såsom personlig mognad snarare än att barnet är erfaret i att hantera vissa situationer. Av samtal med föräldrarna till Malte, 16 år, framgår det till exempel att han är van att röra sig i staden, men när det gäller att hantera risker så är det hans personlighet som lyfts fram som betydelsefull.

Linda: // Malte [son 16 år] han är otrolig lugn och förständig kan jag uppleva så här så risken att det skulle hända honom nånting är... minimal.

Att barnet är ”moget för sin ålder” synliggör åldersnormer (Neugarten, Moore & Lowe 1965:711) och innebär här att vara försiktig och inte utsätta sig inte för potentiellt riskfyllda situationer samt att efterleva vuxnas instruktioner och föreställningar om beteenden som överensstämmer med en viss ålder. En slutsats man kan dra av hur kompetens kopplas ihop med ålder eller med personliga egenskaper som mognad eller försiktighet, är att enligt vuxenkonstruktioner av barndom och kompetens är ett kompetent barn, ett barn som är duktigt på att veta vad det inte kan, vad det ska akta sig för och alltså inte ses som kompetent att hantera. Ett ”duktigt barn” är alltså ett barn som är medvetet om att ålder – det vill säga såväl ålderskategorierna barn och vuxna samt kronologisk ålder inom kategorin barn – är styrande för huruvida man anses vara kompetent eller inte i det offentliga rummet.

Att ta plats i stadsrummet

Även om barn lever i ett samhälleligt ramverk som definierar dem som icke-kompetenta när det gäller att hantera det urbana rummet så är det inte så enkelt att detta är den enda bild som de själva har av sina förmågor. Forskning om barns relation till platser uppvisar många exempel där barn är, och också upplever sig själva som, experter på att hantera rumsliga och sociala fenomen i sin närmiljö (t.ex. Hart 1979; Tucker & Matthews 2001; Nayak 2003). Det finns många exempel på detta också i vår forskning av barns och ungdomars rumsliga kompetens. Att barn ser sig kompetenta att hantera den närmiljö de har tillgång till är inte konstigare än att vuxna gör samma bedömning om sig själva. Att ha möjlighet att interagera med platser, människor och objekt skapar erfarenhet som leder till kompetens och självsäkerhet. Något som vi ser tydligt är att denna rumsliga kompetens är något som ständigt behöver förhandlas i relation till normer om ålder, kön och etnicitet.

När 15–17 åriga tjejer uttrycker hur de använder en central park i Stockholm framkommer det tydligt på vilka sätt som upprepad erfarenhet skapar en mycket detaljerad rumslig kompetens om hur platser kan användas (Cele 2013). Denna kompetens styrde mycket tydligt hur tjejerna relaterade till parken, men också hur de rörde sig i omgivningen vid olika tider på dygnet. Samma plats kunde vid vissa tider på dygnet vara en plats för socialt och väldigt genusspecifikt umgänge, medan det vid andra kunde anses vara en så pass farlig plats att man gick omvägar runt den. Ytterligare andra tider kunde parken vara en plats för naturupplevelser och reflektion. En av metoderna som tjejerna fick berätta om sina upplevelser genom var auto-fotografi, det vill säga de fotograferade platser och objekt som var av betydelse för dem i parken och vi träffades senare för att diskutera bilderna. En av tjejerna berättade om sin bild av en gräsyta under några träd:

Som den här, till exempel, platsen alltså. Här går jag ofta när jag är själv, eller med Max, hunden alltså. Det är fint och så, med träden och att det är ganska lugnt, inte hör bilarna. Fint. Men sen, typ när det är folk, då kan jag inte vara där för vi är i andra ändan där borta. Här hänger typ andra.

Här beskriver hon alltså hur den specifika platsen under träden var viktig för henne när hon kunde använda den på sitt sätt och under vissa speciella förutsättningar såsom när inte andra ungdomar var där. Att det fanns tydliga regler och rumsliga indelningar i parken som ungdomarna kände till och agerade efter var tydligt, och de anpassade och hanterade kontinuerligt dessa speciella situationer. Sättet på vilket de aktivt hanterade de sociala och fysiska strukturerna i parken vittnar om att denna kompetens var både inlärd och förhandlad. De sociala strukturerna sätter ramverket för hur den sociala interaktionen tar sig rumsliga uttryck, men för tjejerna var det också en naturlig del av deras identitet och platsanvändning att ifrågasätta och överträda dessa strukturer även om detta oftast gjordes under andra tider än när den sociala interaktionen var som tätast. Flera av tjejerna visade tydligt att det var möjligt för dem att se

vilka som inte kunde "reglerna" för hur man är och bör vara för att vistas i parken vid olika tider på dygnet. Under de promenader som vi gick tillsammans i parken för att de skulle visa sina platser så var de aktiva i att tolka och kommentera hur andra grupper använde parken och positionerade sig i förhållande till varandra. Olika sociala markörer såsom kläder, frisyrier, musikstilar, genus och sexualitet är en framträdande del av hur olika ungdomar interagerar och använder parkrummet. Användandet och uppfattningen av stadsrum är således inte statiska, utan genom erfarenhet lärde sig och förhandlade tjejerna temporära rum med vitt skilda karaktärer och riskbedömning. Kompetensen i att hantera parken som rum består alltså av materiella, temporära och sociala aspekter som samverkar och det är förståelsen för hur dessa aspekter tillsammans konstruerar parkrummet som i det här fallet skapar en specifik rumslik kompetens hos tjejerna. Våra resultat visar även att tonårstjejer både kan känna sig starka och självsäkra i offentliga rum samtidigt som de måste hantera uppfattningen att det offentliga rummet är maskulint kodat och att kvinnor bör vara försiktiga i sitt användande av det offentliga rummet, för att inte utsätta sig för exempelvis sexualiserat våld (Koskela 1997; Sandberg 2011; van der Burgt 2013; Cele 2013). Ett annat resultat är att ansvaret att skydda sig mot risker i högre grad läggs på tjejer än på killar, vilket tar sig uttryck i att tjejer får många fler instruktioner och varningar från föräldrar, vänner och bekanta om hur de ska, och inte ska, bete sig i det offentliga rummet (se Campbell 2005). Detta visar på betydelsen av ett intersektionellt perspektiv på ålder och risk.

Ett annat tydligt spår är hur barn på olika sätt definierar sin kompetens i relation till andra människor och åldersgrupper och att detta skiljer sig åt beroende på vilket sammanhang som de befinner sig i. Som diskuterades tidigare lär barn sig att de är icke-kompetenta i stadsrummet, men de kan samtidigt uppleva sig som mer kompetenta än vuxna då de urskiljer att de har erfarenheter och förmågor som vuxna saknar. Det kan handla om hur man interagerar med den fysiska miljön samt hanterar sociala relationer och faror. Det senare illustreras av följande resonemang som förs av Cecilia, 19 år och Tony, 17 år:

Cecilia: Och jag känner att vi känner ju bättre till Uppsala än vad våra föräldrar gör kanske.

Tony: ja

Cecilia: var och var vissa hänger o så där liksom, och var vissa typer av människor är, de har inte så bra koll på det, och då har vi själva koll på det och anpassar liksom...

Tony: ja

Cecilia: vart vi går o om vi ska gå just där eller...

Barnens relation till vuxnas förmåga att bedöma deras kompetens förhandlas aktivt av barnen, där de ibland erkänner vuxnas förmåga att i högre grad än de själva besitta kompetens, men vid andra tillfällen anser att vuxna inte alls har auktoritet och samma omfattande erfarenheter som de själva. Kompetens är också något som förhandlas mellan barn i samma ålder, och inte bara mellan barn och vuxna eller barn i olika åldrar. I

mellanstadiebarns berättelser om hur de upplever och använder centrala Stockholm så kopplade barnen sin egen identitet som stadsbor tydligt till den rumsliga kompetens de ansåg sig besitta. Under en promenad med barnen där de skulle visa sin skolväg blev det mycket tydligt att de använde sig av denna rumsliga identitet för att tydliggöra sin kompetens. Vid en trafikerad vägskorsning ville barnen tydligt visa att de inte behövde hjälp med att komma över övergångsstället. De tryckte koncentrerat på knappen och väntade sedan på grönt ljus, och tog sig över gatan. När de kommit över skrattade de och spelade upp en liten sketch som visar hur det går till när barn "från landet och förorten" försöker ta sig över en gata utan att se sig för och blir överkörda:

Julia (spatserar med tillgjorda steg på trottoaren): Så, och pang så blir de överkörda och blodet sprutar [hysteriskt skratt]. De fattar inte nåt utan går bara rakt ut!

Tindra: Nä, för vi bor här, är stadsbor, och då klarar man att gå över en gata. Men de kan inte vad vi kan.

Även yngre barn som tillåts interagera med stadsrummet resonerar alltså på detta sätt och betonar sin kompetens mot andra barn som inte har denna erfarenhet och som de därför uppfattar som mindre kompetenta än de själva. I sina berättelser om hur de använde och värderade sin närmiljö visade barnen helt andra riskbedömningar, men också andra upplevelser, av miljöerna än vad deras föräldrar gjorde när de berättade om samma kvarter. För barnen framstod de sociala relationerna till äldre barn som de mest hotfulla och det som de var i högst behov av att utveckla olika strategier för att hantera i vardagen. Här uttryckte barnen en omfattande rumslig kompetens gällande var de äldre barnen brukar hänga, vid vilka tidpunkter det kan vara nödvändigt att välja andra vägar hem från skolan eller när man kan behöva gå av vid en annan busshållplats för att undvika att konfronteras med blickar, kommentarer eller i enstaka fall till och med mobbning (se även Percy-Smith & Matthews 2001). Under en promenad med tre mellanstadiebarn i centrala Stockholm berättade en av pojkarna:

Det är här jag menade, där. Vid bussen. Ser vanligt ut men när man går här eller så och det är när ska till skolan, [eller] hem igen. Så är det gäng, i sexan, som går av och som skrattar och ropar, en gång jagade de en kille jättelångt. Så, här kan man inte gå, om är på bussen så får man ta en annan [station] och sedan gå tillbaka sen. För man vill inte. Alltså att de ska se en. Det tycker jag är läskigt.

Att hantera negativa sociala relationer i stadsrummet är alltså en inlärd erfarenhet som styr hur staden hanteras. Det gäller för dessa pojkar att vara alerta och förändra sitt beteende beroende på vilka sociala situationer de ställs inför. Att hantera upplevd fara var alltså i huvudsak relaterat till att undvika vissa äldre barn, men de negativa erfarenheterna uttrycktes som tids- och rumsspecifika i och med att de tydligt kopplades samman med busshållplatsen snarare än med bussfärden eller skolan. Trots att detta var negativa upplevelser berättade pojkarna också att det kunde finnas känslor av triumf när de lyckades komma undan:

Så när man gömmer sig eller springer jättefort, så är det när man kommer hem blir man glad och bara yeah! [Viftar med armarna]

Detta sociala spel uppvisade föräldrarna ingen som helst kunskap om när de intervjuades om vad de trodde barnen tyckte var läskigt eller vad som utgjorde faror för barnen. Istället uttryckte de oro för att barnen skulle korsa gator eller inte hålla sig på trottoaren. Under promenaderna visade barnen vidare hur de brukar leka genom att klättra på höga murar, balansera på vassa staket och klämma sig in i låsta utrymmen – aktiviteter som barnen själva besatt omfattande kunskap om men som föräldrarna inte alls nämnde när de diskuterade vilka risker barnen utsatte sig för. Föräldrarnas riskbedömning byggde här betydligt mer på en visuell bedömning av miljön, medan barnens kompetenser baserades på deras levda erfarenheter. Barnens erfarenheter bygger i hög grad på att deras kroppsliga interaktion med stadsrummet givit dem kompetens i hur den på bästa sätt kan hanteras.

Risk ses alltså inte enbart som något negativt utan är också en betydande del i de positiva spänningmoment som det innebär att utforska och uppleva (Green, Mitchell & Bunton 2000). Kompetens innebär också att kunna utnyttja och utforska miljön på olika sätt, att känna till dess positiva möjligheter till lek, utforskande och spänning snarare än att hantera risk. Att ”se” klättermöjligheter, stimulerande platser och hemliga prång är således en tydlig kompetens utifrån barnens perspektiv, en kompetens som baseras på erfarenhet och tillgång till stadsrummet.

Avslutning

Vi har i denna text diskuterat relationerna mellan ålder, kompetens och erfarenhet när det gäller barn och stadsrummet. Rumslig kompetens är något som ständigt behöver förhandlas i relation till normer om ålder, kön, etnicitet samt andra människor och åldersgrupper i relation till (risk i) stadsrummet. Centralt är att det krävs erfarenhet och möjlighet att uppleva och vara delaktig i det urbana rummet för att en rumslig kompetens ska kunna uppstå. Med andra ord uppnås kompetens genom erfarenhet och delaktighet snarare än genom en strikt åldersrelaterad utveckling. Förutsatt att barn tillåts att vara delaktiga i stadsrummet och göra sig erfarenheter kan de tillägna sig en mångsidig och mycket detaljerad rumslig kompetens och kunskap som de kan använda såväl i enkla och avancerade vardagssituationer. Som våra studier visat så består rumslig kompetens av faktorer som kan uttryckas som sociala, temporära och materiella, och det är genom att hantera hur dessa faktorer samverkar som barnen konstruerar den plats specifika kunskap som präglar deras vardagsliv. Det rumsliga perspektivet har alltså stor vikt för att förstå hur den sociala verkligheten kan förstås och förklaras.

Gällande tillgången och rätten till stadsrummet är det emellertid tydligt att ålder är en organiserande princip. Åldersbaserade kategorier som ”barn” och ”vuxna” ordnas i förhållande till varandra och styr vem som ses som kompetent nog att hantera risker och situationer i det urbana rummet. I detta perspektiv är rumslig kompetens

kopplad till kategorin vuxna, och den kompetens som barn kan besitta till följd av erfarenheter av stadsrummet kopplas samman med icke-kompetens, behov av skydd och av att inte kunna förstå och klara av sin socio-kulturella kontext. Ett ”duktigt barn” är ett barn som är medvetet om att ålder snarare än erfarenhet är styrande för huruvida man anses vara kompetent eller inte i det offentliga rummet.

Förutom att vara en grund för homogena ålderskategorier, används ålder, och då kronologisk ålder, som en organiserande princip även inom kategorin barn. Förutom att vi har visat att vuxna uppfattar äldre barn som mer kompetenta i stadsrummet än yngre barn, är ett viktigt resultat att också barn uppfattar äldre barn som mer rumsligt kompetenta och att barn alltså ordnar andra barn i relation till kronologisk ålder snarare än till erfarenhet. Desto yngre barnet är desto mindre sannolikt är det att hon erkänns som en rumsligt kompetent aktör av såväl vuxna som barn. Graden av rumsligt kompetens kopplas alltså till ökad ålder snarare än till en ökad erfarenhet av att hantera situationer i stadsrummet när det gäller barn.

Slutligen så har vi visat att även om det på ett plan finns en förståelse bland både vuxna och barn för att barn får erfarenheter, kompetenser och kunskaper som en konsekvens av sina rörelser i det urbana rummet så är skyddsperspektivet överordnad delaktighetsperspektivet när det gäller såväl yngre som äldre barns tillgång till stadsrummet. Häri ligger en paradox när det är barns ålder som styr vilken tillgång de får till stadsrummet och därmed vilka erfarenheter de tilläts skaffa sig som grund för sin rumsliga kompetens.

Referenser

- Alanen, L. (2001) “Explorations in generational analysis”, 11–22 i L. Alanen & B. Mayall (red.) *Conceptualizing child-adult relations*. The future of Childhood series. London: Routledge.
- Andersson-Brolin, L., S. Brolin & F. Rosenblad (1997) *Vårt Jordbro-närmiljö ur ungdomars perspektiv*. Stockholm: Rädda Barnen.
- Aretun, Å. (2009) *Ungdomars utsatthet i bostadsområden. Trygghetsprinciper för fysisk planering*. Linköping: University Electronic Press.
- Backett-Milburn, K. & J. Harden (2004) “How Children and Their Families Construct and Negotiate Risk, Safety and Danger”, *Childhood* 11 (4):429–447.
- Bromley R.D.F. & R.J. Stacey (2012) “Feeling unsafe in urban areas: exploring older children’s geographies of fear”, *Environment and Planning A* 44 (2):428 – 444.
- Cahill, C. (2000) “Street literacy: Urban teenagers’ strategies for negotiating their neighbourhood”, *Journal of youth studies* 3 (3):251–277.
- Campbell, A. (2005) “Keeping the ‘lady’ safe: the regulation of femininity through crime prevention literature”, *Critical Criminology* 13 (2):119–140.
- Cele S. (2006) *Communicating Place. Methods for understanding children’s experience of place*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Cele S. (2010) ”Lek och identitet i den urbana miljön”, 82–95 i M. Lieberg, P. Åkerblom & S. de Laval (red.) *Den lärande staden*. Umeå: Borea.

- Cele S. (2013) "Performing the Political through Public Space: Teenage Girls' Everyday Use of a City Park", *Space & Polity* 17 (1):74–87.
- Cele, S. & D. van der Burgt (2013) "Participation, Consultation, Confusion: Professionals' understandings of children's participation in physical planning", *Children's Geographies* DOI: 10.1080/14733285.2013.827873
- Christensen, P. & A. James (2000) *Research with children. Perspectives and practices*. London: Routledge.
- Christensen, P. & M.R. Mikkelsen (2008) "Jumping off and being careful: children's strategies of risk management in everyday life", *Sociology of Health & Illness* 30:112–130.
- Crueger, R.A. & M.A. Casey (2008) *Focus group: A practical guide for applied research*. London: SAGE.
- Fainstein, S.S. (2010) *The just city*. New York: Cornell University Press.
- Fernqvist, S. (2013) *En erfarenhet rikare?: En kvalitativ studie av barns strategier och barnfattigdomens villkor i välfärdsstaten*. Akademisk avhandling. Uppsala University.
- FN (1989) *Barnkonventionen* URL: <http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/k2crc.htm>.
- Green, E., W. Mitchell & R. Bunton (2000) "Contextualizing risk and danger: An analysis of young people's perceptions of risk", *Journal of youth studies* 3 (2):109–126.
- Harden, J. (2000) "There's no Place Like Home. The Public/Private Distinction in Children's Theorizing of Risk and Safety", *Childhood* 7 (1):43–59.
- Hart, R. (1979) *Children's experience of place*. New York: Irvington Publishers, Inc.
- Hopkins, P. & R. Pain (2007) "Geographies of age: thinking relationally", *Area* 39 (3):287–294.
- James, A. & A.L. James (2004) *Constructing Childhood*. New York: Palgrave MacMillan.
- Kallio, K.P. (2008) "The body as battlefield: Approaching children's politics", *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography* 90 (3):285–297.
- Karsten, L. (2005) "It All Used to Be Better? Different Generations on Continuity and Change in Urban Children's Daily Use of Space", *Children's Geographies* 3 (3):275–290.
- Kelley, P., S. Hood & B. Mayall (1998) "Children, parents and risk", *Health & Social Care in the Community* 6 (1):16–24.
- Koskela, H. (1997) "'Bold Walk and Breakings': Women's spatial confidence versus fear of violence", *Gender, Place and Culture: A Journal of Feminist Geography* 4 (3):301–320.
- Laz, C. (1998) "Act Your Age", *Sociological Forum* 13 (1):85–113.
- Nayak, A. (2003) "'Through children's eyes': childhood, place and the fear of crime", *Geoforum* 34 (3):303–315.
- Neugarten, B.L., J.W. Moore & J.C. Low (1965) "Age Norms, Age Constraints, and Adult Socialization", *The American Journal of Sociology* 70 (6):710:717.

- Percy-Smith, B. & H. Matthews (2001) "Tyrannical Spaces: young people, bullying and urban neighbourhoods", *Local Environment* 6 (1):49–63.
- Phillips, A. (2005) "Walking and looking. Cultural geographies in practice", *Cultural Geographies* 12 (4):507–513.
- Rasmussen, K. (1999) "Om fotografering og fotografi som forskningsstrategi I barn-
domsforskning", *Dansk Sociologi* 10 (1):63–78.
- Robson, E., J. Horton & P. Kraftl (2013) "Children's Geographies: reflecting on our
first ten years", *Children's Geographies* 11 (1):1–6.
- Sandberg, L. (2011) *Fear of violence and gendered power relations: Responses to threat in
public space in Sweden*. Umeå: Umeå universitet.
- Tucker, F. & H. Matthews (2001) "'They don't like girls hanging around there': con-
flicts over recreational space in rural Northamptonshire", *Area* 33 (2):161–168.
- Valentine, G. (1997) "'Oh Yes I Can.' 'Oh No You Can't': Children and Parents' Un-
derstandings of Kids' Competence to Negotiate Public Space Safely." *Antipode* 29
(1): 65–89.
- Vanderbeck, R.M. (2007) "Intergenerational Geographies: Age Relations, Segrega-
tion and Re-engagements", *Geography Compass* 1 (2):200–211.
- Van der Burgt D. (2006) "*Där man bor tycker man det är bra*": *Barns geografier i en
segregerad stadsmiljö*. Geografiska regionstudier 71. Akademisk avhandling. Kul-
turgeografiska institutionen, Uppsala universitet.
- Van der Burgt, D. (2008) "How children place themselves and others in local space",
Geografiska Annaler. Series B, Human Geography 90 (3):257–269.
- Van der Burgt, D. (2010) "Vänskap, rörlighet och hemmakänsla: vilken roll spelar
bostadsområde och skola?" *Barn* 2:9–27.
- Van der Burgt, D. (2013) "Spatial avoidance or spatial confidence?: Young people's
agency in the active negotiation of risk and safety in public space", *Children's Geog-
raphies* DOI: 10.1080/14733285.2013.828455.
- Van der Burgt, D. & K. Gustafson (2013) "'Doing Time' and 'Creating Space': A case
study of Outdoor Play and Institutionalized Leisure in an Urban Family", *Chil-
dren, Youth and Environments* 23 (3):24–42.

Författarpresentationer

Danielle van der Burgt är filosofie doktor i kulturgeografi och lektor vid Kulturgeo-
grafiska institutionen, Uppsala universitet. Hennes forskning ligger inom det social-
och urbanegeografiska fältet och fokuserar framförallt på barns, ungdomars och fa-
miljers mobilitet, tidsrumsliga organisation av vardagen samt relation till platser och
rum i staden.

Sofia Cele är filosofie doktor i kulturgeografi och lektor vid Kulturgeografiska institu-
tionen, Uppsala universitet. Hennes forskning fokuserar på människors, särskilt barn
och unga, relation till platser och rum i vardagen, deltagande och ideologi i samhälls-
planering samt betydelsen av parker och trädgårdar.

Korresponderande författare

Danielle van der Burgt
Kulturgeografiska institutionen, Uppsala Universitet
Box 513, 751 20 Uppsala
Danielle.van_der_burgt@kultgeog.uu.se
0709-96 10 29